

Rekomendācija

**Par personas datu nodošanu uz valstīm, kas nav ES
vai EEZ dalībvalstis, atbilstoši Vispārīgajai datu
aizsardzības regulai (VDAR)**

Rekomendācijā lietotie saīsinājumi

DVI – Datu valsts inspekcija

Regula - 2016.gada 27.aprīļa Eiropas Parlamenta un Padomes Regula par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula)

ES – Eiropas Savienība

EEZ – Eiropas Ekonomikas zona

Trešā valsts - valsts, kas nav ES vai EEZ dalībvalsts, vai starptautiska organizācija

EDAK – Eiropas datu aizsardzības kolēģija

EK – Eiropas Komisija

1. Ievads

Regulas mērķis ir aizsargāt fizisko personu pamattiesības un brīvības, it īpaši privātās dzīves neaizskaramību, attiecībā uz fiziskās personas datu apstrādi. Ikvienu tiesības uz privātās dzīves, mājokļa un korespondences neaizskaramību nostiprinātas arī Latvijas Republikas Satversmes 96.pantā un ES pamattiesību hartas 7.pantā, savukārt ES pamattiesību hartas 8.pantā noteiktas personas tiesības uz personas datu aizsardzību.

Regulā noteiktais datu aizsardzības ietvars ES dalībvalstīs un EEZ valstīs nodrošina vienādu personas datu aizsardzības pakāpi, unificējot nacionālajos tiesību aktos paredzamās datu nodošanu reglamentējošās tiesību normas.

Ņemot vērā ekonomikas globalizācijas tendences un nepieciešamību nodrošināt ES pilsoņu privātuma aizsardzību arī ārpus ES robežām, Regulā ir noteikta kārtība, kas ievērojama, veicot fizisko personu datu nodošanu valstīm, kas nav ES vai EEZ dalībvalstis. Nosacījumi personas datu nodošanai trešajām valstīm ietverti Regulas V nodaļā.

DVI ir atjauninājusi rekomendācijas personas datu nodošanai trešajām valstīm, sniedzot ieteikumus Regulai atbilstošas personas datu nodošanas ārpus ES organizēšanai, un aspektiem, kuriem ir jāpievērš uzmanība, pārsūtot informāciju uz valsti, kas nav ES vai EEZ daļa. Atjauninot rekomendācijas, DVI ņēma vērā jaunākos Eiropas Savienības Tiesas secinājumus un kopš Regulas tiešas piemērošanas uzsākšanas iegūtās atziņas. DVI mērķis rekomendāciju izstrādē ir pilnveidot ES pilsoņu personas datu aizsardzību, tos nododot valstīm, kas nav ES vai EEZ dalībvalstis, un uzlabotu Regulā noteikto mehānismu personas datu nodošanai izmantošanu, kā arī sniegt ieteikumus personām, kas nosaka personas datu apstrādes mērķus un līdzekļus attiecībā uz Regulai atbilstošas personas datu apstrādes organizāciju.

DVI vērš uzmanību, ka Regulas teritoriālais tvērums un līdz ar to pazīmes, kā noteikt, vai notiek datu nodošana trešajām valstīm, ir analizētas EDAK 2019.gada 12.novembra vadlīnijās 3/2018 par Regulas teritoriālo tvērumu¹.

Regulas teritoriālā tvēruma analīze ir būtiska, piemēram, lai noteiktu, vai uzskatāms, ka, publicējot informāciju interneta vietnē, tiek nodoti dati uz trešajām valstīm, jo šos datus redz visa pasaule.

2. Tiesiskais regulējums

Regulas V nodaļā “Personas datu pārsūtīšana uz trešām valstīm vai starptautiskām organizācijām” tiek noteikti principi un metodes, kas pārzinim ir jāievēro, veicot personas datu nodošanu uz valsti, kas nav ES vai EEZ dalībvalsts.

DVI informē, ka saskaņā ar Regulas 44.pantu jebkurai personas datu pārsūtīšanai uz trešām valstīm vai starptautiskām organizācijām papildus atbilstībai Regulas V nodaļai ir jāatbilst arī pārējiem Regulas nosacījumiem. Katrai datu nosūtīšanai jāatbilst:

- ✓ Regulas 5.pantā noteiktajiem datu aizsardzības principiem;
- ✓ jānodrošina tiesiskais pamats saskaņā ar Regulas 6. pantu un, ja apstrāde attiecas uz īpašās kategorijas datiem, jānodrošina atbilstība Regulas 9. pantam.

Līdz ar to katrai datu nodošanai ir jāpiemēro divpakāpju pieeja: pirmkārt, ir jāvērtē personas datu apstrādes likumība kā tāda, bet otrajā solī jāvērtē personas datu nodošanas atbilstība Regulas V nodaļas noteikumiem.

2.1. Valstis, kuras nodrošina personas datu aizsardzības līmeni, kas ir atbilstošs attiecīgai datu aizsardzības pakāpei ES (Regulas 45.pants “*Nosūtīšana, pamatojoties uz lēmumu par aizsardzības līmeņa pietiekamību*”).

DVI vērš uzmanību, ka Regula ir tieši attiecināma arī uz EEZ valstīm. Līdz ar to uzskatāms, ka personas datu aizsardzības pakāpe ES un EEZ ir vienāda, jo gan uz ES, gan arī EEZ attiecas Regula.

Papildus ES un EEZ dalībvalstīm tādu datu aizsardzības līmeni, kas atbilst attiecīgajam Latvijā (ES) spēkā esošajam datu aizsardzības līmenim, atbilstoši EK pieņemtajiem lēmumiem nodrošina:

- Japāna,
- Jaunzēlande,
- Urugvajas Austrumu Republika,
- Izraēlas Valsts attiecībā uz automatizētu starptautisko datu pārsūtīšanu no ES uz Izraēlas Valsti vai tādu datu pārsūtīšanu, kurus nepārsūta automatizēti, bet vēlāk automatizēti apstrādā Izraēlas Valsts teritorijā,
- Andoras Firstiste,

¹ Pieejamas: https://edpb.europa.eu/sites/edpb/files/files/file1/edpb_guidelines_3_2018_territorial_scope_after_consultation_lv.pdf

- Argentīnas Republika,
- Fēru salas,
- Gērsija,
- Džērsija,
- Kanāda (attiecībā uz komerciālām organizācijām),
- Menas sala,
- Šveices Konfederācija².

Rekomendāciju gatavošanas laikā sarunas par datu aizsardzības līmeni notiek ar Dienvidkoreju un Lielbritāniju.

Savukārt EK pieņemto lēmumu par atbilstošu personas datu aizsardzību, kas tiek veikta Amerikas Savienoto Valstu “privātuma vairoga” mehānisma ietvaros, par spēkā neesošu ir atzinusi Eiropas Savienības tiesa lietā C-311/18³. Līdz ar to DVI vērš uzmanību, ka personas datu nodošana, kura organizēta, pamatojoties tikai uz drošības garantijām, ko sniedz Amerikas Savienoto Valstu “privātuma vairogs”, vairs nav uzskatāma par atbilstošu Regulai.

DVI skaidro, ka EDAK sagatavotajās atbildēs uz biežāk uzdotajiem jautājumiem saistībā ar Eiropas Savienības tiesas spriedumu lietā C-311/18⁴ sniegta informācija, kas saistāma ar noteiktiem personas datu nodošanas aspektiem uz Amerikas Savienotajām Valstīm pēc privātuma vairoga mehānisma atcelšanas.

Savukārt, ja pārzinis nodod personas datus valstīm, par kurām nav pieņemts EK lēmums par aizsardzības līmeņa pietiekamību, pārzinim ir jāveic papildu uzraudzība pār attiecīgu aizsardzības pasākumu veikšanu.

2.2. Valstis, kuras nenodrošina personas datu aizsardzības līmeni, kas ir atbilstošs attiecīgai datu aizsardzības pakāpei ES

DVI vērš uzmanību, ka tas, ka par personas datu aizsardzības līmeņa atbilstību personas datu saņēmējā valstī nav pieņemts EK lēmums nenozīmē, ka ar šo valsti nedrīkst apmainīties ar personas datiem.

Regulas V nodaļā ir ietverti vairāki mehānismi, saskaņā ar kuriem personas datus no ES un EEZ var nodot saņēmējiem trešajās valstīs.

2.2.1. Regulas 46.pants “Nosūtīšana, pamatojoties uz atbilstošām garantijām”

Personai, kura nosūta personas datus uz trešo valsti ir jāpārlicinās, ka personas datu aizsardzībai pastāv atbilstošas garantijas un datu subjektiem

² https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/data-protection/international-dimension-data-protection/adequacy-decisions_en

³ Eiropas Savienības tiesas 2020.gada 16.jūlija spriedums lietā C-311/18 Data Protection Commissioner pret Facebook Ireland Ltd, (Schrems II) 5.punkts.

Pieejams: (https://edpb.europa.eu/sites/edpb/files/files/file1/20200724_edpb_faqoncjeuc31118_lv.pdf)

⁴ Pieejams: https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/ohrajn/frequently-asked-questions-judgment-court-justice-european-union_en

(personām, kuru dati tiek nosūtīti) ir iespēja īstenot datu subjekta tiesības un ir pieejami efektīvi tiesiskās aizsardzības līdzekļi.

Atbilstošās garantijas iespējams nodrošināt, iekļaujot abām pusēm (gan personas datu nodevējam, gan personas datu saņēmējam) juridiski saistošā dokumentā (līgums, vienošanās u.tml.), prasības personas datu aizsardzības ietvaram. Šajā dokumentā būtu skaidri jānorāda arī datu subjekta tiesību īstenošanas kārtība un datu subjektam pieejamie tiesiskās aizsardzības līdzekļi.

DVI informē, ka ES līmenī personas datu aizsardzības jomā ir izstrādāti un sabiedriskai apspriešanai (2020.gada 10 - 12.novembrī) tika nodoti divu dokumentu projekti, kuriem ir tieša ietekme uz personas datu nosūtīšanu ārpus ES.

1) EDAK 2020.gada 10.novembrī ir pieņēmusi un nodevusi sabiedriskai apspriešanai rekomendācijas par pasākumiem, kas papildina pārsūtīšanas instrumentus, lai nodrošinātu personas datu aizsardzības jomas atbilstību Eiropas Savienības līmenim (Recommendations 01/2020 on measures that supplement transfer tools to ensure compliance with the EU level of protection of personal data).

Rekomendāciju mērķis ir palīdzēt pārziņiem un apstrādātājiem, kas darbojas kā datu nosūtītāji, noteikt un īstenot atbilstīgus papildu pasākumus, ja tie ir vajadzīgi, lai nodrošinātu būtībā līdzvērtīgu aizsardzības līmeni datiem, ko tie nosūta uz trešām valstīm.

Informācija un sabiedriskai apspriešanai nodotā dokumenta projekts pieejams EDAK tīmekļvietnē: https://edpb.europa.eu/our-work-tools/public-consultations-art-704/2020/recommendations-012020-measures-supplement-transfer_en.

Pašlaik EDAK apkopo sabiedriskās apspriešanas laikā saņemto informāciju, lai pilnveidotu sagatavoto ieteikumu kopumu.

2.2.1.1. Atbilstošu garantiju nodrošināšana ar starp publiskām iestādēm vai struktūrām juridiski saistošu un tiesiski īstenojamu instrumentu (Regulas 46.panta 2.punkta a) apakšpunkts)

Šī instrumenta piemērošana izvērsti skaidrota EDAK 2020.gada 18.janvāra vadlīnijās Nr.2/2020 par Regulas 46.panta 2.punkta a) apakšpunkta un 46.panta 3.punkta b) apakšpunkta piemērošanu datu nodošanai starp EEZ valsts publiskām iestādēm vai struktūrām un ne EEZ valsts publiskām iestādēm vai struktūrām⁵.

Juridiski saistošais dokuments var būt, gan starptautisks līgums, publisko tiesību līgums vai administratīvs līgums. Tomēr visiem juridiski saistošiem un izpildāmiem instrumentiem atbilstoši Regulai ir jāaptver datu aizsardzības principi un datu subjektu tiesību pamatkopums.

Pusēm ir pienākums apņemties ieviest pietiekamus datu aizsardzības pasākumus. Līdz ar to nolīgumā būtu jānorāda arī veids, kādā saņēmēja valsts iestāde piemēros galvenos datu aizsardzības principus un nodrošinās datu subjektu tiesības, nodrošinot atbilstošu garantiju ieviešanu.

⁵Pieejams:https://edpb.europa.eu/sites/edpb/files/consultation/edpb_guidelines_202002_art46guidelines_internationaltransferspublicbodies_v1.pdf

EDAK uzskata, ka labākais risinājums būtu iekļaut sīki izstrādātas datu aizsardzības klauzulas tieši izmantotajā dokumentā. Ja tomēr šis risinājums nav realizējams īpašo apstākļu dēļ, EDAK iesaka iekļaut klauzulu, kas nosaka datu aizsardzības principus dokumenta tekstā, iekļaujot sīkāk izstrādātus noteikumus un garantijas dokumenta pielikumā⁶.

2.2.1.2. Atbilstošu garantiju nodrošināšana ar uzņēmuma saistošajiem noteikumiem atbilstoši Regulas 47.pantam (Regulas 46.panta 2.punkta b) apakšpunkts).

Uzņēmuma saistošie noteikumi ir iekšējie noteikumi, ko apstiprinājusi daudznacionāla uzņēmumu grupa, kurā tiek definēta šīs grupas globālā politika attiecībā uz starptautiskām personas datu nodošanām korporatīvās grupas ietvaros tās iestādēm, kas atrodas valstīs, kas nenodrošina pienācīgu datu aizsardzības līmeni.

Saistošo uzņēmuma noteikumu mehānisma ietvars, gan attiecībā uz šī dokumenta/dokumentu kopuma saturu, gan apstiprināšanu ir noteikts Regulas 47.pantā. EDAK priekšgājēja Direktīvas 95/46/EK 29.panta darba grupa ir sagatavojusi ievērojamu skaitu skaidrojumu/viedokļu, kā arī izstrādājusi veidlapas caurspīdīga Uzņēmuma saistošo noteikumu apstiprināšanas procesa nodrošināšanai:

- Darba dokuments: Personas datu pārsūtīšana uz trešām valstīm: ES datu aizsardzības direktīvas 26. panta 2. punkta piemērošana Uzņēmuma saistošajiem noteikumiem starptautiskiem datu pārsūtījumiem (WP74) (https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2003/wp74_en.pdf);
- Darba dokuments, ar kuru izveido kontrolsaraksta paraugu Uzņēmuma saistošo noteikumu apstiprināšanai (WP108) (https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2005/wp108_en.pdf);
- Darba dokuments par bieži uzdotajiem jautājumiem (BUJ), kas saistīti ar uzņēmuma saistošajiem noteikumiem (WP155) (https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2008/wp155_rev04_en.pdf);
- Darba dokuments, ar kuru izveido uzņēmuma saistošo noteikumu struktūru (WP154) (https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2008/wp154_en.pdf);
- Vadlīnijas pārziņa vai apstrādātāja vadošās uzraudzības iestādes noteikšanai (WP244, apstiprināta EDAK) (http://ec.europa.eu/newsroom/document.cfm?doc_id=44102);
- Darba dokuments, ar kuru nosaka sadarbības procedūru, lai apstiprinātu "Uzņēmuma saistošos noteikumus" pārziņiem un apstrādātājiem

⁶ Eiropas datu aizsardzības kolēģijas 2020.gada 18.janvāra vadlīnijās Nr.2/2020 par Regulas 46.panta 2.punkta a) apakšpunkta un 46.panta 3.punkta b) apakšpunkta piemērošanu datu nodošanai starp EEZ valsts publiskām iestādēm vai struktūrām un ne EEZ valsts publiskām iestādēm vai struktūrām.

saskaņā ar Regulu (WP263, apstiprināta EDAK) (https://ec.europa.eu/newsroom/article29/document.cfm?action=display&doc_id=51031);

- Informatīvā piezīme par USN uzņēmumiem, kuru USN vadošā uzraudzības iestāde ir ICO (Apvienotās karalistes datu aizsardzības uzraudzības iestāde)

(https://edpb.europa.eu/sites/edpb/files/files/file1/edpb_informationnoteforgroups_withicoasbcrleadsa_20200722_en.pdf);

- Darba dokuments, ar ko nosaka sadarbības procedūru, lai izdotu kopīgus atzinumus par adekvātiem aizsardzības pasākumiem, kas izriet no Uzņēmumu saistošajiem noteikumiem (WP107)

(https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2005/wp107_en.pdf);

- Ieteikums par standarta pieteikumu pārziņa uzņēmuma saistošo noteikumu apstiprināšanai personas datu pārsūtīšanai (WP264, apstiprināts EDAK) (https://edpb.europa.eu/sites/edpb/files/files/file2/wp264_art29_wp_bcr-c_application_form.pdf);

- Darba dokuments, kurā izveidota tabula ar elementiem un principiem, kas atrodami Uzņēmuma saistošajos noteikumos (WP256, apstiprināts EDAK) (https://ec.europa.eu/newsroom/article29/document.cfm?action=display&doc_id=49725);

- Darba dokuments, kurā izveidota tabula ar elementiem un principiem, kas atrodami apstrādātāju uzņēmuma saistošajos noteikumos (WP195) (https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2012/wp195_en.pdf);

- Paskaidrojošs dokuments par apstrādātāju uzņēmuma saistošajiem noteikumiem (WP204) (https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2015/wp204.rev_en.pdf);

- Darba dokuments, kurā izveidota tabula ar elementiem un principiem, kas atrodami apstrādātāju uzņēmuma saistošajos noteikumos (WP257, apstiprināts EDAK)

(https://ec.europa.eu/newsroom/article29/document.cfm?action=display&doc_id=49726);

- Ieteikums par standarta pieteikuma veidlapu, lai apstiprinātu apstrādātāja uzņēmuma saistošos noteikumus personas datu pārsūtīšanai (WP265, apstiprināta EDAK)

(https://ec.europa.eu/newsroom/article29/document.cfm?action=display&doc_id=51307).

Šie dokumenti sniedz izvērstu skaidrojumu par Uzņēmumu saistošajos noteikumos iekļaujamajiem elementiem, šī dokumentu kopuma apstiprināšanas procedūru un arī kā vēsturiski attīstījušās prasības attiecībā Uzņēmumu saistošo noteikumu izstrādi un apstiprināšanu.

No citiem Regulas 46.pantā minētajiem datu nodošanas atbilstības nodrošināšanas rīkiem Uzņēmuma saistošos noteikumus atšķirīgus padara, tas ka to satura galvenie elementi noteikti Regulas 47.panta 2.punktā:

a) *katras uzņēmumu grupas vai uzņēmējsabiedrību grupas, kas iesaistīta kopīgā saimnieciskā darbībā, un katra tās locekļa struktūru un kontaktinformāciju;*

b) *datu nosūtīšanu vai vairākkārtēju nosūtīšanu, ietverot personas datu kategorijas, apstrādes veidu un nolūkus, attiecīgo datu subjektu veidu un attiecīgās trešās valsts vai valstu identifikāciju;*

c) *to juridiski gan iekšēji, gan ārēji saistošo raksturu;*

d) *vispārīgo datu aizsardzības principu piemērošanu, jo īpaši nolūka ierobežojumus, datu minimizēšanu, ierobežotus glabāšanas laikposmus, datu kvalitāti, integrētu datu aizsardzību un datu aizsardzību pēc noklusējuma, apstrādes juridisko pamatu, konkrētu personas datu kategoriju apstrādi, pasākumus datu drošības nodrošināšanai un prasības attiecībā uz tālāku nosūtīšanu struktūrām, uz kurām neattiecas saistoši uzņēmuma noteikumi;*

e) *datu subjektu tiesības attiecībā uz apstrādi un līdzekļus minēto tiesību īstenošanai, ietverot tiesības nebūt tādu lēmumu subjektam, kuru pamatā ir vienīgi automatizēta apstrāde, tostarp profilēšana, saskaņā ar 22. pantu, tiesības iesniegt sūdzību kompetentai uzraudzības iestādei un kompetentai tiesai dalībvalstīs saskaņā ar 79. pantu un tiesības uz tiesību aizsardzību un vajadzības gadījumā uz kompensāciju saistošo uzņēmuma noteikumu pārkāpuma gadījumā;*

f) *pārziņa vai apstrādātāja, kas veic uzņēmējdarbību dalībvalsts teritorijā, piekrišanu, ka tas uzņemas atbildību par saistošo uzņēmuma noteikumu pārkāpumu, ko izdara jebkurš attiecīgais loceklis, kas neveic uzņēmējdarbību Savienībā; pārzini vai apstrādātāju pilnībā vai daļēji atbrīvo no minētās atbildības tikai tad, ja pierāda, ka minētais loceklis nav atbildīgs par notikumu, ar ko nodarīts kaitējums;*

g) *kā papildus 13. un 14. pantā minētajai informācijai datu subjektam tiek sniegta informācija par saistošiem uzņēmuma noteikumiem, jo īpaši par noteikumiem, kas minēti šā punkta d), e) un f) apakšpunktā;*

h) *jebkura saskaņā ar 37. pantu ieceltā datu aizsardzības speciālista uzdevumus vai jebkuras citas personas vai vienības uzdevumus, kas ir atbildīga par to, lai uzraudzītu, kā uzņēmumu grupā vai uzņēmējsabiedrību grupā, kas iesaistīta kopīgā saimnieciskā darbībā, tiek ievēroti saistošie uzņēmuma noteikumi, kā arī uzdevumu uzraudzīt apmācības un sūdzību izskatīšanu;*

i) *sūdzību procedūras;*

j) *uzņēmumu grupā vai uzņēmējsabiedrību grupā, kas iesaistīta kopīgā saimnieciskā darbībā, izveidotos mehānismus, lai nodrošinātu verifikāciju par saistošo uzņēmuma noteikumu ievērošanu. Šādi mehānismi ietver datu aizsardzības revīziju un metodes, ar kurām nodrošina korektīvu rīcību, lai aizsargātu datu subjekta tiesības. Šādas verifikācijas rezultāti būtu jāpaziņo h) apakšpunktā minētai personai vai vienībai un uzņēmumu grupas kontrolējošā uzņēmuma valdei vai uzņēmējsabiedrību grupas, kas iesaistīta kopīgā*

saimnieciskā darbībā, valdei, un tiem pēc pieprasījuma vajadzētu būt pieejamiem kompetentajai uzraudzības iestādei;

k) mehānismus, kas izveidoti, lai ziņotu par izmaiņām noteikumos un tās reģistrētu, un lai paziņotu par minētajām izmaiņām uzraudzības iestādei;

l) sadarbības mehānismu ar uzraudzības iestādi, lai nodrošinātu, ka visi uzņēmumu grupas vai uzņēmējsabiedrību grupas, kas iesaistīta kopīgā saimnieciskā darbībā, locekļi ievēro noteikumus, jo īpaši darot uzraudzības iestādei pieejamus j) apakšpunktā minēto pasākumu verifikāciju rezultātus;

m) mehānismus, lai ziņotu kompetentajai uzraudzības iestādei par jebkādām juridiskajām prasībām, kuras uzņēmumu grupas vai uzņēmējsabiedrību grupas, kas iesaistīti kopīgā saimnieciskā darbībā, loceklim piemēro trešā valstī un kurām var būt ievērojama nelabvēlīga ietekme uz garantijām, ko paredz saistoši uzņēmuma noteikumi; un

n) piemērotu datu aizsardzības apmācību personālam, kuram ir pastāvīga vai regulāra piekļuve personas datiem.

Līdzīgi kā visos citos instrumentos, kuru nolūks ir nodrošināt atbilstošas garantijas datu aizsardzībai, arī Uzņēmuma saistošajiem noteikumiem ir jābūt juridiski saistošiem, jānosaka datu apstrādes, uz kuru tie attiecināmi, apjoms, jāparedz datu subjektu tiesību īstenošanas kārtība u.c.

DVI vērš uzmanību, ka atbilstoši Regulai Uzņēmuma saistošie noteikumi pirms to piemērošanas uzsākšanas ir jāapstiprina DVI (Regulas 47.panta 1.punkts).

2.2.1.3. *Atbilstošu garantiju nodrošināšana ar standarta datu aizsardzības klauzulām, ko EK pieņem saskaņā ar 93. panta 2.punktā minēto pārbaudes procedūru (Regulas 46.panta 2.punkta c) apakšpunkts).*

Lai arī pēc Regulas tiešas piemērošanas uzsākšanas EK nav apstiprinājusi jaunas standarta datu aizsardzības klauzulas, tomēr, ievērojot Regulas 94.pantā noteikto, ka atsauces uz Direktīvu 95/46/EK, ir uzskatāmas par atsaucēm uz Regulu, šādi EK lēmumi ir izmantojami kā instruments personas datu aizsardzības atbilstošu garantiju nodrošināšanai atbilstoši Regulas 46.panta 2.punkta c) apakšpunktam:

- EK lēmums 2001/497/EK Komplekts I “Standarta līgumiskie nosacījumi Direktīvas 95/46/EK personas datu nodošanai trešajām valstīm, kuras nenodrošina atbilstošu aizsardzības līmeni (pārzinis pārzinim nodošana)” (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/ALL/?uri=CELEX:32001D0497>);

- EK lēmums 2004/915/EK Komplekts II “Standarta līgumiskie nosacījumi personas datu nodošanai no Kopienas trešajām valstīm (pārzinis pārzinim nodošana)” (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32004D0915>);

- EK lēmums 2010/87/ES “Standarta līgumiskie nosacījumi (operatoriem)” (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX%3A32010D0087>).

EK 2020.gada 12.novembrī ir publicējusi līguma standartklauzulu projektu (Commission Implementing Decision on standard contractual clauses for the transfer of personal data to third countries pursuant to Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and of the Council), atbilstoši Vispārīgās datu aizsardzības regulas 46.panta 2.punkta c) apakšpunkta deleģējumam.

Informācija un līguma standartklauzlu projekts pieejams EK tīmekļvietnē: <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12741-Commission-Implementing-Decision-on-standard-contractual-clauses-for-the-transfer-of-personal-data-to-third-countries>.

Vienlaikus DVI vērš uzmanību, ka atbildīgs par atbilstošu garantiju datu aizsardzībai pastāvēšanu ir personas datu apstrādes pārzinis. Persona trešajā valstī, kura ir personas datu saņemšanas adresāts, ir atbildīga par pārziņa informēšanu, ja tā nacionālās likumdošanas dēļ nespēj izpildīt Standarta datu aizsardzības klauzulās noteiktās saistības. DVI atgādina, ka atbilstošu garantiju nodrošināšanai, standarta datu aizsardzības klauzulas iespējams papildināt ar papildus nosacījumiem un tās var izmantot arī kā pielikumu līgumam starp pārzini un operatoru un/vai pārzini un pārzini, tomēr šādā gadījumā papildus iekļautās normas nedrīkst būt pretrunā ar Standarta datu aizsardzības klauzulu tekstu.

To, ka atbilstošu garantiju nodrošināšanai ir apsverama Standarta datu aizsardzības klauzulu papildināšana, skaidro arī Regulas 109.apsvērums, kurā uzsvērts, ka *“pārziņi un apstrādātāji būtu jāmudina nodrošināt papildu garantijas, izmantojot līgumsaistības, ar kurām papildina standarta aizsardzības klauzulas”*.

2.2.1.4. Atbilstošu garantiju nodrošināšana ar standarta datu aizsardzības klauzulām, ko pieņem uzraudzības iestāde un apstiprina Komisija saskaņā ar 93. panta 2. punktā minēto pārbaudes procedūru (Regulas 46.panta 2.punkta d) apakšpunkts).

DVI vērš uzmanību, ka Latvijas uzraudzības iestāde nav izstrādājusi sevišķas Standarta datu aizsardzības klauzulas, kas nodrošinātu atbilstošas garantijas datu nodošanai uz trešajām valstīm. Uzraudzības iestāžu ar EDAK saskaņotas Standarta datu aizsardzības klauzulas tiek publicētas EDAK interneta vietnē https://edpb.europa.eu/our-work-tools/consistency-findings/opinions_en. Papildus iepriekš minētajam DVI vērš uzmanību, ka ar EDAK līdzšinēji saskaņotas Standarta datu aizsardzības klauzulas, kas izstrādātas atbilstoši Regulas 28.panta 8.punktam un nav izmantojamas atbilstīgu garantiju nodrošināšanai nododot datus uz trešām valstīm.

2.2.1.5. Atbilstošu garantiju nodrošināšana saskaņā ar Regulas 40. pantu apstiprinātu rīcības kodeksu kopā ar trešās valsts datu pārziņa vai apstrādātāja saistošām un tiesiski īstenojamām saistībām piemērot atbilstošās garantijas, tostarp attiecībā uz datu subjekta tiesībām (Regulas 46.panta 2.punkta e) apakšpunkts).

Pašlaik DVI nav apstiprinājusi Rīcības kodeksa uzraudzības struktūras akreditācijas kritērijus. Pirms šādu kritēriju apstiprināšanas DVI nav tiesību apstiprināt Regulas 40.pantam atbilstošu rīcības kodeksu.

DVI vērš uzmanību, ka arī pēc rīcības kodeksa apstiprināšanas ir nepieciešams nodrošināt, lai trešās valsts pārzinim būtu saistošas rīcības kodeksā noteiktās garantijas un iestrādātie mehānismi datu subjektu tiesību īstenošanai un tiesību aizsardzībai.

2.2.1.6. Saskaņā ar 42. pantu apstiprinātu sertifikācijas mehānismu kopā ar trešās valsts datu pārziņa vai apstrādātāja saistošām un tiesiski īstenojamām saistībām piemērot atbilstošas garantijas, tostarp attiecībā uz datu subjektu tiesībām (Regulas 46.panta 2.punkta f) apakšpunkts).

Latvijas sertifikācijas iestādes sertifikācijas kritēriji un sertifikācijas iestādes atbilstības novērtēšanas mehānisms vēl ir saskaņošanas stadijā. Tiek plānots to pabeigt 2021.gada pirmajā pusē, vienlaikus DVI informē, ka šī mehānisma apstiprināšanas ietvaros par DVI sagatavotajiem kritērijiem atbilstoši Regulas 64.panta 1.punkta c) apakšpunktam nepieciešams saņemt EDAK atzinumu. Līdz ar to pirms efektīva un atbilstošas garantijas sniegšanas sertifikācijas mehānisma atzīšanas, no EDAK puses, šis rīks nebūtu uzskatāms par tādu, kas nodrošinātu atbilstošas drošības garantijas datu nodošanai no Latvijas.

2.2.2. Atbilstošu garantiju nodrošināšana, ja DVI dod atļauju/atzinumu (Regulas 46.panta 3.punkts).

Ja nav piemērojams neviens no 2.2.1.punktā aprakstītajiem mehānismiem atbilstīgu garantiju datu nodošanai nodrošināšanā, ir iespējams izmantot arī citus rīkus, tomēr šādā gadījumā nepieciešams izvēlēta risinājuma iepriekšējs saskaņojums ar DVI, un jāreķinās, ka DVI viedoklim tiks piemērots Regulas 63.pantā norādītais konsekvences mehānisms. Papildus administratīvās procedūras piemērošana procesam pagarina laiku, kas nepieciešams faktiskas mehānisma izmantošanas uzsākšanai. Īpaši atbilstošās garantijas nodrošināmas ar:

2.2.2.1. starp pārzini vai apstrādātāju un trešā valstī vai starptautiskā organizācijā esošu pārzini, apstrādātāju vai personas datu saņēmēju noslēgtu līgumu klauzulām.

Šādā gadījumā konsekvences mehānisms tiks īstenots attiecībā uz izstrādāto līguma klauzulu projektiem. Apstrāde nebūs uzskatāma par likumīgu pirms DVI atļaujas/atzinuma saņemšanas (Regulas 46.panta 3.punkta a) apakšpunkts). DVI atļaujas/atzinuma saņemšanai ir jāvērtē DVI ar attiecīgu līgumu, kuram pievienots noslēgta plānotā līguma projekts. Papildus līguma klauzulu analīzei, ko veiks DVI, pirms atļaujas/atzinuma sniegšanas par mehānisma atbilstību DVI ir pienākums saņemt EDAK atzinumu atbilstoši Regulas 64.panta 1.punkta e) apakšpunktam. Ja EDAK DVI apstiprināšanai virzīto līguma projektu nesaskaņo, tad iesniedzējam ir nepieciešams iestrādāt līguma projektā EDAK ieteikumus un līguma projektu ar DVI starpniecību virzīt atkārtotai saskaņošanai.

2.2.2.2. noteikumiem, kuri iekļaujami administratīvajās vienošanās starp publiskām iestādēm vai struktūrām un kuri ietver īstenojamas un efektīvas datu subjektu tiesības (Regulas 46.panta 3.punkta b) apakšpunkts).

Piemēram, ja Latvijai noslēgts starpvalstu līgums par savstarpējo atbalstu izglītības jomā, kurā nav noteikta nepārprotama nepieciešamība veikt personas datu apstrādi (tomēr līgums var, piemēram, paredzēt pienākumu veicināt akadēmiskā personāla un/vai studētgrībētāju apmaiņu starp valstīm), kā arī nav noteikta kārtība kā šāda personas datu apstrāde veicama, ja tā izrādās mērķa sasniegšanai nepieciešama. Gadījumā, ja līgumā noteikto mērķu sasniegšanai personas datu apstrāde izrādās nepieciešama (tai skaitā akadēmiskā personāla, studētgrībētāju utml. personas datu apmaiņai), tad personas datu nosūtītājs no Latvijas (piemēram, universitāte, pašvaldība vai cita publiskā finansējuma iestāde) var pirms personas datu nosūtīšanas noslēgt administratīvo vienošanos ar personas datu saņēmēju (citu publiskā finansējuma saņēmēju trešā valstī), kurā būtu noteikta plānotās personas datu apstrādes kārtība un paredzot pasākumus, kas nodrošinātu atbilstošas garantijas nosūtīto personas datu aizsardzības līmeņa saglabāšanai ES personas datu aizsardzības līmenī.

Šādā gadījumā šo rekomendāciju 2.2.2.1. punktā aprakstītais konsekvences mehānisms (vienošanās projekta saskaņošana ar EDAK ar DVI starpniecību) tiks īstenots attiecībā uz izstrādāto administratīvo vienošanos projektiem. Apstrāde nebūs uzskatāma par likumīgu pirms DVI atļaujas/atzinuma saņemšanas.

Administratīva vienošanās šinī gadījumā ir dokuments kam nav "līguma statusa" un tas nav pusēm juridiski saistošs. Tas ir procesuālo pasākumu saraksts, ko Latvijas vai ES un citas valsts attiecīgās vienošanās slēdzējas puses ir piekritušas ievērot.

2.2.2.3. atbilstošu garantiju nodrošināšana, ja saņemta DVI atļauja veikt datu apstrādi atbilstoši Fizisko personu datu aizsardzības likuma 28.panta trešajai daļai (Regulas 46.panta 5.punkts).

DVI atgādina, ka atbilstoši Direktīvu 95/46/EK transponējošā Fizisko personu datu aizsardzības likuma nosacījumiem gadījumos, kad personas datus tika paredzēts nosūtīt valstij, kas nav ES vai EEZ dalībvalsts, šī personas datu apstrāde pirms veikšanas bija jāreģistrē DVI. Pēc reģistrācijas iesnieguma un papildus sniegtās informācijas pārbaudes DVI pieņēma lēmumu par personas datu apstrādes reģistrāciju vai atteikumu šādu lēmumu pieņemt.

DVI vērš uzmanību, ka 2021.gada 28.janvārī Latvijas Vēstnesī publicēts (<https://www.vestnesis.lv/op/2021/19.7>) DVI 2021.gada 25.janvāra lēmums Nr.3-2.2./2-DVI ar kuru atceltas līdz 2018.gada 25.maijam sniegtās rakstveida piekrišanas personas datu nosūtīšanai valstīm, kas ES vai EEZ dalībvalstis.

Lēmuma pieņemšanā DVI ņēma vērā, ka līdz ar Regulas tiešas piemērošanas uzsākšanu 2018. gada 25. maijā ir mainījies personas datu apstrādei piemērojamais normatīvais regulējums.

Tāpat DVI ņēma vērā Eiropas Savienības tiesas 2020. gada 16. jūlija spriedumā lietā C-311/18 Data Protection Commissioner pret Facebook Ireland Ltd, Maximilian Schrems, piedaloties: The United States of America, Electronic Privacy Information Centre, BSA Business Software Alliance Inc., Digitaleurope, paustās atziņas, kas liek informācijas nosūtītājiem atbilstoši informācijas nosūtīšanas apstākļiem ieviest līdzšinēji izmantotajiem mehānismiem papildus pasākumus personas datu aizsardzības atbilstības nodrošināšanai.

Ievērojot to, ka pašlaik, izmantojot lielāko daļu personas datu nodošanas atbilstību garantējošo mehānismu, ir nepieciešams ieviest papildus pasākumus personas datu aizsardzības garantēšanai un to, ka Privātuma vairogs, uz kuru kā rīku, kas nodrošina atbilstošas personas datu aizsardzības garantijas, palāvās datu nosūtītāji uz ASV, ir zaudējis spēku, kā arī to, ka, izmantojot rīkus, kuri nenodrošina pietiekošu personas datu aizsardzības līmeni, tiek radīts apdraudējums to fizisko personu datu aizsardzībai, kuru dati tiek nosūtīti, DVI secināja, ka apstākļi, kuriem pastāvēt tika izdoti personas datu apstrādes reģistrācijas lēmumi un norādes par īstenoto apstrāžu, nododot personas datus valstij, kas nav Eiropas Savienības vai Eiropas Ekonomikas zonas dalībvalsts, atbilstību Fizisko personu datu aizsardzības likuma 28. pantam, ir mainījušies.

Līdz ar to DVI secināja, ka efektīvas personas datu aizsardzības nodrošināšanai un lai veicinātu tiesisko noteiktību pārziņu vidū nepieciešams veikt iepriekš pieņemto lēmumu atcelšanu.

Tādejādi šīs procedūras piemērošana atbilstošu garantiju nodrošināšanai personas datu nodošanai uz trešām valstīm nebūs atbilstoša Regulai.

Datu nosūtīšana vai izpaušana, kas saskaņā ar Savienības tiesību aktiem nav atļauta (Regulas 48. pants)

DVI skaidro, ka citas valsts iestādes vai tiesas pieprasījums izpaust personas datus būs saistošs tikai gadījumā, kad tas pamatots ar starptautisku nolīgumu, piemēram, savstarpējas tiesiskās palīdzības līgumu, kas ir spēkā starp pieprasītāju trešo valsti un Savienību vai kādu tās dalībvalsti. Atbilstoši DVI rīcībā esošajai informācijai šādos gadījumos pieprasījums izpaust personas datus ir virzāms izmantojot noteiktus tiesiskās palīdzības kanālus un privātpersonas rīkojumu izpaust personas datus saņems ar atbilstošās nacionālās iestādes vai tiesas starpniecību.

Atkāpes īpašās situācijās (Regulas 49.pants).

Personas datu nosūtīšana izņēmuma kārtā var notikt tikai tajā gadījumā, ja uzņēmums izpilda vismaz vienu no Regulas 49. panta “Atkāpes īpašās situācijās” nosacījumiem. Šīs atkāpes var izmantot tikai īpašās situācijās. Jebkurā gadījumā uzņēmumam ir jācenšas ieviest atbilstošus aizsardzības pasākumus un izmantot šos izņēmumus tikai tad, ja šādas atbilstošas garantijas nevar tikt nodrošinātas. Datu aizsardzības iestādes stingri interpretē Regulas 49.pantu, tāpēc izņēmums nevar kļūt par pamatu ilgstošai personas datu apstrādei.

Detalizēti Regulas 49.panta īpašo situāciju piemērošana aprakstīta Eiropas Datu aizsardzības kolēģijas 2018.gada 25.maija vadlīnijās Nr. 2/2018 par atkāpēm īpašās situācijās atbilstoši Regulas 49.pantam⁷.

⁷Pieejams: https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/directrices/guidelines-2018-derogations-article-49-under-regulation_en

EDAK vadlīnijās vērsta uzmanība, ka Regulas 111.apsvērumā tiek izmantots termins “gadījuma rakstura”. Šis termins norāda, ka šāda pārsūtīšana var notikt vairāk nekā vienu reizi, bet ne regulāri, un tai jānotiek ārpus parastās darbību gaita, piemēram, nejaušos, nezināmos apstākļos un nejaušā laika intervālā. Savukārt, datu pārsūtīšanu, kas notiek regulāri stabilās attiecībās starp datu eksportētāju un datu importētāju, var uzskatīt par sistemātisku un atkārtotu.

Arī pats panta nosaukums – atkāpes īpašās situācijās, izslēdz regulāru, paredzamu datu nodošanas shēmu īstenošanu, pamatojoties uz šo datu nodošanas tiesisko pamatu. Atkāpju īpašās situācijās piemērošanas tvērums skaidrots Regulas 111.apsvērumā. Jāpievērš uzmanība, ka 111. apsvērumā atkāpes tiek nošķirtas, skaidrojot, ka atkāpes par “līgumu” un “likumīgu prasību” (49. panta 1. punkta b), c) un e) apakšpunkts) ietver tikai “gadījuma rakstura” nosūtīšanu, savukārt šāds ierobežojums nav attiecināts uz “atkāpē par skaidru piekrišanu”, “atkāpē par svarīgiem iemesliem sabiedrības interesēs”, “atkāpē par īpaši svarīgajām interesēm” un “atkāpē par reģistru” saskaņā ar 49. panta 1. punkta attiecīgi a), d), f) un g) apakšpunktu. Tas nozīmē, ka, piemēram, uz atkāpēm, kas norādītas 49. panta 1. punkta attiecīgi a), d), f) un g) apakšpunktā nav tieši attiecināms ierobežojums datus apstrādāt tikai gadījuma rakstura personas datu nodošanām. Vienlaikus DVI skaidro, ka pat tās atkāpes, kas nav tieši ierobežotas attiecībā uz gadījuma rakstura apstrādēm ir jāinterpretē tā, lai šo atkāpju piemērošana nebūtu pretrunā ar šo atkāpju būtību kā izņēmumam no ierastās prakses. Kur par ierasto praksi būtu uzskatāma datu nosūtīšana uz trešo valsti tikai gadījumā, kad tajā ir pietiekošs personas datu aizsardzības līmenis vai ieviestas atbilstošas drošības garantijas.

Tāpat DVI vērš uzmanību, ka attiecībā uz īpašo atkāpju, kas minētas b)-g) apakšpunktos, piemērošanu ir veicams nepieciešamības novērtējums, jo to piemērošana ir saistīta ar precīzu datu apstrādes mērķi. Pārzinim ir jāpārlicinās, ka datu nodošana patiesi kalpos tāda mērķa, kas atbildīs īpašās atkāpēs norādītajam pamatam, sasniegšanai.

Papildus iepriekš minētajam DVI skaidro, ka datu nodošana, pamatojoties uz atkāpēm īpašajās situācijās, ir likumīga tikai ja:

- nosūtīšana neatkārtojas;
- attiecas vienīgi uz ierobežotu skaitu datu subjektu;
- ir vajadzīga pārziņa pārliecināšanai par legītīmām interesēm, attiecībā uz kurām datu subjekta intereses vai tiesības un brīvības nav svarīgākas;
- pārzinis ir novērtējis visus apstākļus saistībā ar datu nosūtīšanu un, pamatojoties uz minēto novērtējumu, ir sniedzis atbilstošas garantijas attiecībā uz personas datu aizsardzību;
- pārzinis par nosūtīšanu ir informējis uzraudzības iestādi;
- papildus Regulas 13. un 14. pantā minētās informācijas sniegšanai pārzinis ir informējis datu subjektu par nosūtīšanu un par savām, pārliecināšanai legītīmām interesēm.

Ņemot vērā iepriekš minēto, DVI attiecībā uz Regulas 49.panta 1.punktā norādītajiem izņēmumiem skaidro, ka:

- Piemērojot Regulas 49.panta 1.punkta a) apakšpunktu (datu subjekts ir skaidri piekritis ierosinātajai nosūtīšanai pēc tam, kad ir ticis informēts par iespējamiem riskiem, ko šāda nosūtīšana var radīt datu subjektam lēmuma par aizsardzības līmeņa pietiekamību un atbilstošu garantiju trūkuma dēļ) jāņem vērā, ka datu nosūtītāja saņemtai piekrišanai jāatbilst Regulā norādītajām datu subjekta piekrišanas pazīmēm. Piekrišana no datu subjekta jāsaņem par precīzi definētu nosūtīšanas/vai vairāku nosūtīšanu gadījumiem. Datu nosūtītājam jāspēj demonstrēt, ka tas ir informējis datu subjektu par iespējamajiem riskiem tā personas datu aizsardzībai, nododot personas datus valstij, kas nenodrošina atbilstošu aizsardzības līmeni.

- Piemērojot Regulas 49.panta 1.punkta b) apakšpunktu (nosūtīšana ir vajadzīga, lai izpildītu līgumu starp datu subjektu un pārzini vai īstenotu pasākumus pirms līguma noslēgšanas, kas pieņemti pēc datu subjekta pieprasījuma), norādāms, ka pirms šī pamata izmantošanas nepieciešams ņemt vērā nepieciešamības kritēriju, jo pastāv neatņemama saistība starp datu nosūtīšanu un līguma nolūkiem. Šo atkāpi nevar izmantot, piemēram, kad uzņēmumu grupa ir uzņēmējdarbības vajadzībām centralizējusi savas maksājumu un cilvēkresursu pārvaldības funkcijas attiecībā uz visiem saviem darbiniekiem trešajā valstī, jo nav tiešas un objektīvas saistības starp darba līguma izpildi un šādu nosūtīšanu.

Savukārt, piemēram, ceļojumu aģentūru īstenotu tādu atsevišķu klientu personas datu nosūtīšanu viesnīcām vai citiem tirdzniecības partneriem, kas tiktu izmantoti šo klientu uzturēšanās organizēšanai ārvalstīs, var uzskatīt par nepieciešamu tāda līguma nolūkiem, ko noslēgusi ceļojumu aģentūra un klients, jo šādā gadījumā ir pietiekami cieša un būtiska saistība starp datu nosūtīšanu un līguma nolūkiem (klientu ceļojuma organizēšana).

Līdzīgi arī darba devējs, nosūtot personas datus, kas nepieciešami darba brauciena (komandējuma) organizācijai, var uzskatīt, ka konkrētā personas datu apstrāde ir nepieciešama darba līgumā noteikto nolūku, par ko darba devējs un darba ņēmējs ir savstarpēji vienojušies, jo šādā gadījumā ir saskatāma cieša korelācija starp nolūku darba brauciens darba līgumā noteikto uzdevumu ietvaros un datu nosūtīšanas nepieciešamību.

- Piemērojot Regulas 49.panta 1.punkta c) apakšpunktu (nosūtīšana ir vajadzīga līguma noslēgšanai starp pārzini un citu fizisku vai juridisku personu datu subjekta interesēs vai šāda līguma izpildei), ņemami vērā tie paši apsvērumi kā iepriekšējā punktā.

- Piemērojot Regulas 49.panta 1.punkta d) apakšpunktu (nosūtīšana ir nepieciešama, ja ir svarīgi iemesli sabiedrības interesēs) jāņem vērā, ka atkāpe ir piemērojama tikai tad, ja tā izriet no ES tiesībām vai dalībvalsts tiesībām, kas ir piemērojamas pārzinim, un kas nosaka, ka šāda datu nosūtīšana ir atļauta saistībā ar svarīgu sabiedrības interešu iemesliem, tostarp starptautiskās sadarbības savstarpējības ideju. Kā rādītāju, novērtējot sabiedrības interešu esamību saskaņā ar 49. panta 1. punkta d) apakšpunktu, var izmantot tāda starptautiska nolīguma vai konvencijas esamību, kurā ir noteikts konkrēts mērķis un paredzēta starptautiska sadarbība šā mērķa veicināšanai, ja vien ES vai dalībvalsts ir viena

no šā nolīguma vai konvencijas pusēm. Ja nosūtīšana tiek veikta pastāvīgi (tai ir regulārs un sistemātisks raksturs) datu nosūtītājam būtu jāapsver cita risinājuma (piemēram, atbilstoši Regulas 46.pantam) ieviešana.

- Piemērojot Regulas 49.panta 1.punkta e) apakšpunktu (nosūtīšana ir vajadzīga, lai celtu, īstenotu vai aizstāvētu likumīgas prasības), norādāms, ka minētā datu nosūtīšana var notikt tai tad, ja tā ir nepieciešama attiecīgās likumīgās prasības celšanai, īstenošanai vai aizstāvēšanai. Šis “nepieciešamības kritērijs” nosaka, ka starp attiecīgajiem datiem un konkrētu likumīgās prasības celšanu, īstenošanu vai aizstāvēšanu ir jābūt ciešai un būtiskai saistībai. Trešās valsts iestāžu intereses vai iespējamās “labās gribas” apliecinājums, kas iegūts no šādas iestādes, pats par sevi nav pietiekams pamatojums personas datu nosūtīšanai.

Lai gan datu nosūtītājam var būt vēlme nosūtīt visus iespējami saistītos personas datus, kas ir pieprasīti vai ir nepieciešami juridisku procedūru ierosināšanai, tas nebūtu atbilstoši saskaņā ar šo atkāpi vai Regulu kopumā, jo Regulā (pēc datu minimizēšanas principa) ir uzsvērtā nepieciešamība nodrošināt, ka personas dati ir adekvāti, atbilstīgi un ietver tikai to, kas nepieciešams to apstrādes nolūkos.

Tiek ieteikts, ka pirmkārt, būtu rūpīgi jānovērtē, vai konkrētajā gadījumā pietiktu ar anonīmiem datiem. Ja ar tiem nepietiek, ir jāapsver pseidonimizētu datu nosūtīšana. Ja uz trešo valsti ir nepieciešams nosūtīt personas datus, pirms šādas nosūtīšanas būtu jānovērtē to saistība ar konkrēto lietu, lai tiktu nosūtīti un atklāti tikai tādi persona dati, kas patiešām ir nepieciešami. Piemēram, strīdā par īpašumtiesībām uz trešā valstī esošu lietu var nebūt nozīmes datu subjekta profesionālajai dzīvei un tās detaļām, līdz ar to šādas informācijas neselektīva nodošana var nebūt atbilstoša Regulai. Valsts sniegts juridisks atbalsts strīdā, kas personai izveidojies trešās valstīs arī var tikt pamatots ar šo apsvērumu.

- Piemērojot Regulas 49.panta 1.punkta f) apakšpunktu (nosūtīšana ir vajadzīga, lai aizsargātu datu subjekta vai citu personu īpaši svarīgas intereses, ja datu subjekts ir fiziski vai tiesiski nespējīgs dot savu piekrišanu), jāņem vērā, ka gadījumos, kad datu subjekts spēj pieņemt derīgu lēmumu un viņa piekrišanu ir iespējams iegūt, šo atkāpi izmantot nevar.

Piemēram, ja persona trešajā valstī ir palikusi bez uzturlīdzekļiem, kas nepieciešami tās pamatvajadzību apmierināšanai, tomēr šai personai esot pie pilnas apziņas un spējīgai savu situāciju novērtēt, nebūtu izmantojama šī īpašā atkāpe, jo persona ir spējīga pati pieņemt lēmumu par saviem īpašajiem apstākļiem, respektīvi piekrist savu datu nodošanai uz šo trešo valsti, un personas datu apstrāde tās īpaši svarīgu interešu aizsardzībai nebūtu pamatota.

Piemēram, ja personas dati ir nepieciešami, lai novērstu izlikšanu no nekustamā īpašuma, tam nevar izmantot šo atkāpi, jo, lai gan mājokli var uzskatīt par īpaši svarīgām interesēm, attiecīgā persona spēj sniegt piekrišanu savu datu nosūtīšanai. Šī spēja pieņemt derīgu lēmumu var būt atkarīga no fiziskās, garīgās, kā arī tiesiskās nespējas. Tiesiskā nespēja var, neskarot valstu pārstāvības mehānismus, attiekties arī, piemēram, uz nepilngadīgu personu. Atkarībā no konkrētā gadījuma šī tiesiskā nespēja ir jāpierāda vai nu ar medicīnisku izziņu,

kura apliecina attiecīgās personas garīgo nespēju, vai ar valsts izdotu dokumentu, kas apstiprina attiecīgās personas tiesisko situāciju.

Šo atkāpi var attiecināt arī uz tādu datu nosūtīšanu starptautiskai humānās palīdzības organizācijai, kas nepieciešama, lai izpildītu uzdevumu saskaņā ar Ženēvas konvencijām vai ievērotu starptautiskās humanitārās tiesības, kas piemērojamas bruņotos konfliktos (papildus skatīt 112. apsvērumu). Arī šādos gadījumos datu subjektam ir jābūt fiziski vai tiesiski nespējīgam dot savu piekrišanu.

Ar šo atkāpi var pamatot personas datu nosūtīšanu pēc dabas katastrofām un saistībā ar personiska rakstura informācijas apmaiņu ar attiecīgām vienībām un personām (piemēram, katastrofu upuru radniekiem, kā arī valsts un neatliekamās palīdzības dienestu pārstāvjiem) glābšanas un meklēšanas operāciju vajadzībām. Šādi neparedzēti notikumi (plūdi, zemestrīces, viesuļvētras u. c.) var attaisnot noteiktu personas datu steidzamu nosūtīšanu, lai uzzinātu, piemēram, cietušo atrašanās vietu un stāvokli. Tiek uzskatīts, ka šādās situācijās attiecīgais datu subjekts nespēj sniegt piekrišanu savu datu nosūtīšanai.

- Piemērojot Regulas 49.panta 1.punkta g) apakšpunktu (nosūtīšanu izdara no reģistra, kurš saskaņā ar Savienības vai dalībvalsts tiesību aktiem ir paredzēts, lai sniegtu informāciju sabiedrībai, un kuru var izmantot vai nu plaša sabiedrība, vai jebkura persona, kas var pierādīt savas leģitīmās intereses, taču vienīgi tiktāl, ciktāl konkrētajā gadījumā tiek pildīti Savienības vai dalībvalsts tiesību aktos paredzētie izmantošanas nosacījumi), jāņem vērā, ka šī atkāpe īpašās situācijās ir piemērojama tikai attiecībā uz valsts uzturētiem reģistriem, kas apmainās ar informāciju noteiktu sabiedrības interešu aizsardzībai. Piemēram, Uzņēmumu reģistra pārziņā esošā informācija par juridisku personu paraksttiesīgajām personām varētu tikt nodota pamatojoties uz šo Regulas atkāpi. Vienlaikus pamatojoties uz šo atkāpi nevar nodot visu reģistra saturu, bet tikai mērķa sasniegšanai nepieciešamās personas datu kategorijas. DVI vērš uzmanību, ka ievērojot iepriekš minēto šī atkāpe neattiecas uz privātiem reģistriem (tādiem, kas atrodas privātu struktūru atbildībā; piemēram, privātiem reģistriem, ar kuriem tiek novērtēta kredītspēja).